

Begroting 2027

Samen maken we ruimte voor de toekomst.

Inhoud

Inhoud	2
1. Inleiding en leeswijzer	5
Hoofdstuk 2. Programma 7.4 Milieubeheer	5
Hoofdstuk 3. Financieel kader	5
Hoofdstuk 4. Begroting	5
Hoofdstuk 5. Paragrafen	5
Hoofdstuk 6. Ondertekening	5
Hoofdstuk 7. Bijlagen	5
2. Programma 7.4 Milieubeheer	7
2.1 Algemeen	7
2.1.1 Van Nota VTH naar Nota Advies, Uitvoering & Handhaving (AUH) (Algemeen)	7
2.1.2 Wat mag het kosten?	8
2.2 Advisering	8
2.2.1 Ruimtelijke advisering	8
2.2.2 Milieueffectrapportage (MER) t.b.v. (kleine) plannen en programma's	9
2.2.3 Beleidsadvies	9
2.2.4 Geluid- en luchtdadvies	9
2.3 Uitvoering	9
2.3.1 Wat zien we concreet?	10
2.3.2 Aandachtspunten regulering	10
2.3.3 Plustaken regulering	10
2.3.4 Basistaken toezicht	11
2.3.5 Aandachtspunten toezicht	11
2.3.6 Plustaken toezicht	13
2.4 Handhaving	14
2.4.1 Plustaken handhaving	14
2.4.2 Aandachtspunten handhavingstaken	14
2.5 Juridische vervolgstappen	15
2.5.1 Bezwaar, beroep en voorlopige voorziening	15
2.5.2 Woo-verzoeken	15
2.5.3 Juridische ondersteuning	15

2.6	Projecten	15
2.6.1	Omgevingswet en natuurherstelwet	15
2.7	Organisatie	18
2.7.1	Dienstverlening, verantwoording en kwaliteit.....	18
3.	Financieel kader	22
3.1	Gemeenschappelijke Regelingen en het BBV.....	22
3.2	Uniforme taakvelden BBV.....	22
3.3	Kadernota	22
3.4	Uurtarief deelnemers.....	23
3.5	Uurtarief BIP.....	23
3.6	Financieringssystematiek	23
3.7	Productiviteitsnorm	23
3.8	Ontwikkelingen die meegenomen zijn in de begroting	24
3.8.1	Taakstelling 6%	24
3.8.2	Ontvlechting bouwtaken Noordwijk	24
3.9	Ontwikkelingen die niet of slechts gedeeltelijk zijn meegenomen	24
3.9.1	CAO-ontwikkelingen	24
3.9.2	Samenwerking tussen de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten.....	24
3.9.3	Uitwerking van het IBP VTH.....	25
4.	Begroting	27
4.1	Overzicht van baten en lasten	27
4.2	Toelichting begroting	27
4.2.1	Toelichting op de lasten.....	27
4.2.2	Toelichting op de baten.....	28
4.3	Meerjarenraming	31
4.3.1	Korte toelichting op meerjarenbegroting	31
	Overzicht van baten en lasten.....	31
4.4	Reserves en voorzieningen	33
4.5	Geprognostiseerde balans.....	33
4.6	EMU-Saldo	34
4.7	Vennootschapsbelasting (VPB)	34
5.	Paragrafen.....	36
5.1	Weerstandvermogen	36

5.1.2	Omvang weerstandsvermogen.....	36
5.1.3	Risicomanagement.....	37
5.1.4	Financiële kengetallen.....	38
5.1.5	Netto schuldquote.....	38
5.1.6	Solvabiliteitsratio.....	38
5.1.7	Structurele exploitatieruimte.....	38
5.2	Financiering.....	39
5.2.1	Rentevisie.....	39
5.2.2	Risicobeheer.....	39
5.2.3	Kasgeldlimiet.....	39
5.3	Bedrijfsvoering.....	39
5.3.1	Personeel.....	39
	Personeel en organisatie.....	39
5.3.2	Informatisering en automatisering.....	40
5.3.3	Planning & control.....	40
5.3.4	Communicatie.....	40
5.4	Onderhoud kapitaalgoederen.....	41
6.	Ondertekening.....	41
7.	Bijlagen.....	42
7.1	Informatie verbonden partijen.....	43
7.2	Begroting naar taakvelden.....	44
7.3	Stemverhoudingen.....	45

1. Inleiding en leeswijzer

Deze begroting en meerjarenraming is de uitwerking van de door de Omgevingsdienst West-Holland uit te voeren programma 7.4 Milieubeheer. Voor deze begroting zijn de Kadernota 2027 en de regelgeving in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de belangrijkste uitgangspunten. De begroting kent de volgende inhoudelijke hoofdstukken:

Hoofdstuk 2. Programma 7.4 Milieubeheer

De begroting is inhoudelijk opgebouwd in verschillende onderdelen binnen het BBV programma 7.4 Milieubeheer.

Hoofdstuk 3. Financieel kader

In het Financieel Kader beschrijven we de onderwerpen die de uitgangspunten vormen voor het opstellen van deze Begroting. Hierin zijn de nieuwe tarieven opgenomen. Ook lichten we de financierings-systematiek toe.

Hoofdstuk 4. Begroting

De reguliere werkzaamheden en de uitvoering van de speerpunten leiden tot financiële consequenties in de begroting en in de meerjarenraming. Beide zijn opgebouwd uit taakvelden, die door het BBV zijn voorgeschreven. De verschillende posten lichten we uitgebreid toe. De bijbehorende lasten hebben we voor de verschillende deelnemers doorgerekend. Tot slot geeft dit hoofdstuk inzicht in de uitputting van reserves en de te behalen financiële resultaten.

Hoofdstuk 5. Paragrafen

De paragrafen geven op een aantal door het BBV voorgeschreven onderdelen toelichting op de beheersmatige aspecten. De paragrafen gaan over onderwerpen die van invloed zijn op de begroting en de financiële positie van de dienst. Daarbij is er aandacht voor bestuurlijke en financiële risicofactoren.

Hoofdstuk 6. Ondertekening

Dit hoofdstuk bevat de formele vaststelling van de begroting, die wordt bekrachtigd door middel van handtekeningen.

Hoofdstuk 7. Bijlagen

De bijlagen die zijn opgenomen geven informatie over de verbonden partijen, een verdeling van de baten en lasten naar de taakvelden en een overzicht van de stemverhoudingen van de deelnemers.

2. Programma 7.4 Milieubeheer

2. Programma 7.4 Milieubeheer

2.1 Algemeen

De Omgevingsdienst West-Holland is de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie van en voor twaalf deelnemende gemeenten en de provincie Zuid-Holland. Wij leveren een bijdrage aan het verbeteren en bewaken van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving in Holland Rijnland. Om dit te bereiken voert de dienst alle wettelijke milieutaken uit voor de gemeenten Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude en voor de provincie Zuid-Holland. Daarnaast adviseren we over milieuaspecten bij ruimtelijke planvorming en is de dienst actief op het brede terrein van veiligheid, gezondheid en duurzaamheid. Hierbij gaat het om onderwerpen zoals gevaarlijke stoffen, bodem- en luchtverontreiniging, geluidhinder, natuur, omgevingsveiligheid en energie- en waterbesparing.

2.1.1 Van Nota VTH naar Nota Advies, Uitvoering & Handhaving (AUH) (Algemeen)

Op 14 juli 2025 heeft het Algemeen Bestuur de Nota Advisering, Uitvoering en Handhaving 2025 (Nota AUH) vastgesteld. Deze nota bevat het uitvoeringsbeleid van de dienst met betrekking tot de taken die zij uitvoert voor de deelnemende gemeenten en de provincie Zuid-Holland. De hoofdlijnen uit de vorige nota (Nota VTH 2023-2024) zijn overgenomen in dit document. Waar wet- en regelgeving, nieuwe ontwikkelingen en onderzoeksrapporten daartoe aanleiding hebben gegeven, is dit aangepast. De hoofddoelstelling van deze nota is het creëren van een gelijk speelveld voor initiatieven, waarbij regionaal het minimumniveau, de ondergrens, wordt bepaald en er ruimte is voor lokale prioriteiten, mits deze de ondergrens niet overgaan. Door middel van diverse ambtelijke sessies zijn de vertegenwoordigers van de gemeenten en de provincie uitgenodigd om richting te geven aan dit uitvoeringsbeleid. Door het vaststellen van dit uitvoeringsbeleid wordt het meerjarenprogramma van de ODWH duidelijk, waardoor de vervolgstappen conform de regionale beleidscyclus kunnen worden genomen.

De begroting is inhoudelijk opgebouwd in de volgende onderdelen:

- Advies
- Uitvoering
- Handhaving
- Juridische vervolgstappen
- Projecten
- Organisatie

2.1.2 Wat mag het kosten?

Op basis van de werkplannen 2026 zijn de lasten voor 2027:

7.4 Milieubeheer	Begroting 2027
Advisering	€ 3.182.252
Uitvoering	€ 9.909.681
Handhaving	€ 537.633
Juridische vervolgstappen	€ 151.737
Projecten	€ 1.587.364
Organisatie	€ 2.784.499
Materieel budget	€ 347.000
Totaal	€ 18.500.165

2.2 Advisering

De dienst heeft kennis en expertise op allerlei milieuaspecten. Dit vertaalt zich naar verschillende adviessoorten zoals ruimtelijke advisering en opzichzelfstaande specialistische milieuanbevelingen.

2.2.1 Ruimtelijke advisering

Ons werkpakket groeit licht, en door de invoering van de Omgevingswet is er meer behoefte aan integrale advisering over milieuaspecten. We worden steeds vaker gevraagd mee te denken over omgevingsvisies en -plannen.

Voor de ruimtelijke planvorming dient te worden aangetoond dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Afhankelijk van het stadium van de planvorming kan het advies verschillende vormen hebben:

- Integraal advies plannen en projecten – Wij adviseren op alle relevante milieuaspecten
- Partieel advies plannen en projecten – Wij adviseren op één of enkele gevraagde milieuaspecten
- Ruimtelijke projectondersteuning - Wij bieden ondersteuning bij ruimtelijke projecten en gebiedsontwikkelingen.
- QuickScan – Wij geven een kort advies op hoofdlijnen en geven aan of er vanuit de onderzochte milieuaspecten belemmeringen zijn. Dit is handig voor een: vooroverleg, ontvankelijkheidsverzoek, beoordeling principeverzoek, schetsplan of Intake- en/of Omgevingstafel
- Advisering BOPA – Wij adviseren op een aangevraagde activiteit die niet voldoet aan de regels van het omgevingsplan.
- Omgevingsvergunningen – Wij geven advies over milieuaspecten in omgevingsvergunningen.

2.2.2 Milieueffectrapportage (MER) t.b.v. (kleine) plannen en programma's

Een Milieueffectrapportage (MER) levert informatie op die nodig is om het milieubelang mee te wegen bij besluiten over plannen en projecten met grote milieugevolgen. In een MER worden de milieugevolgen en de mogelijke alternatieven onderzocht. Bij het opstellen van een omgevingsvisie en omgevingsplan is het opstellen van een MER verplicht. Ook doen wij een MER-beoordeling bij een Buitenplanse Omgevingsplan Activiteit (BOPA).

2.2.3 Beleidsadvies

Wij adviseren over het actueel houden van lokaal beleid aan nieuwe regelgeving inzake alle milieuaspecten.

2.2.4 Geluid- en luchtadvies

Op een bedrijventerreinen mogen bedrijven samen niet meer dan een vastgestelde hoeveelheid geluid produceren. Hiervoor gelden geluidproductieplafonds. ODWH adviseert hierover.

Wij monitoren of de luchtkwaliteit voldoet aan de Europese normen met het Monitoring Centraal Instrument Monitoring Luchtkwaliteit (CIMLK). De milieubelasting als gevolg van wegverkeer (geluid en luchtkwaliteit) neemt toe. Om een milieu hygiënisch verkeersbeleid te voeren worden verkeersintensiteiten, wegparameters en brondata beheerd. Waar nodig adviseren wij over de te nemen maatregelen om de milieubelasting als gevolg van wegverkeer terug te dringen. Als de gemeente daar om verzoekt maken wij signaalkaarten op maat maken en voeren wij (eenvoudige) verkeersstudies uit.

2.3 Uitvoering

De dienst voert alle verplichte basistaken regulering en toezicht uit voor milieutaken: milieu, bodem, duurzaamheid en asbest.

Sinds de Omgevingswet (in werking per 1 januari 2024) is toezicht en handhaving veel meer risicogericht. Landelijke beleidsplannen geven aan dat vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) gebaseerd moeten zijn op omgevingsanalyses en prioriteiten. Dit betekent dat keuzes over capaciteit en focus explicieter worden gemaakt.

2.3.1 Wat zien we concreet?

- Toezicht wordt scherper en meer risicogericht, met meer hercontroles en handhavingszaken.
- Het aantal milieubelastende activiteiten (mba's) dat bij standaardcontroles beoordeeld moet worden stijgt.
- Onze capaciteit wordt zwaarder belast, in lijn met het landelijke VTH-beleid.

De reguleringstaken omvatten onder andere het behandelen van:

Slopmeldingen bedrijfsmatig verwijderen asbest

Informatieplichten

Meldingen milieubelastende activiteiten (MBA's)

Maatwerkvoorschriften

Vergunningen

Ontheffingen

Overigen: o.a. ontbrandingstoestemming vuurwerken en

2.3.2 Aandachtspunten regulering

Actualisatietoetsen en actualisatie omgevingsvergunningen Omgevingswet 2026-2029

Het is noodzakelijk om alle bedrijven die op 31 december 2023 onder de Wabo vergunningplichtig waren te beoordelen op de nieuwe wetsituatie. Indien nodig actualiseren, wijzigen of trekken wij vergunningvoorschriften in. Dit project wordt in drie fasen over drie jaar uitgevoerd. Wij zijn als gemandateerd bevoegd gezag wettelijk verplicht om het vergunningenbestand actueel en overzichtelijk/handhaafbaar te houden. In de nota AUH staat dat er prioriteit gegeven moet worden aan wettelijk verplichte actualisaties.

2.3.3 Plustaken regulering

Wij voeren naast de verplichte basistaken regulering ook aanvullende reguleringstaken uitvoeren zoals:

Helpdesk

Het op aanvraag verstrekken van informatie over de producten en diensten aan burgers, bedrijven, bevoegde gezagen en andere overheden. We zien een toename in het aantal vragen dat bij ons binnenkomt van burgers en bedrijven over vergunningen en meldingen.

Onderzoek volgens de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen

Als wij een vergunningaanvraag binnenkrijgen dan beoordelen wij, aan de hand van het gemeentelijk beleid, of een Bibob-onderzoek uitgevoerd moet worden. Bij een Bibob-onderzoek

controleren onze gespecialiseerde Bibob-medewerkers de informatie van de aanvrager, zoals financiële gegevens en samenwerkingsverbanden, en kunnen wij advies vragen bij het Landelijk Bureau Bibob.

Fondsen duurzaam

We continueren het behandelen, verlenen en vaststellen van aanvragen voor gemeentelijke duurzaamheidssubsidies, duurzaamheidsleningen en energiescans. Samen met de gemeenten ontwikkelen we strategieën om energiarmede te voorkomen.

Behandelen sloopmelding met asbest van particulieren

Wij behandelen de sloopmeldingen van particulieren voor het verwijderen van asbest.

2.3.4 Basistaken toezicht

De dienst voert alle verplichte basistaken toezicht uit voor milieutaken: milieu, bodem, duurzaamheid en asbest. De basistoezichtstaken omvatten onder andere het uitvoeren van:

Toezicht op grondverzet en bodemsanering

Energiecontroles

Administratief toezicht

Piketdienst

Toezicht op milieuvoorschriften

Klachtbehandeling

Toezicht asbestverwijdering

2.3.5 Aandachtspunten toezicht

Programmatisch toezicht

Zoals in de nota AUH staat voeren wij ons toezicht programmatisch en risicogericht uit.

Het uitvoeringsbeleid is per programma/thema net wat verschillend:

Toezicht milieu

Jaarlijks voeren wij controles uit op complexe bedrijven.

Standaardbedrijven controleren wij één keer per drie jaar volledig.

Controles in de lagere milieucategorie vinden plaats op basis van klachten, meldingen, deelaspecten en themagericht. Tijdens de themagerichte controles hebben we specifiek aandacht voor administratief toezicht, onbekende bedrijven, ondermijning vervolg ZZS gemeentelijke bedrijven en vuurwerkopslagen.

De verwachting is dat meer bedrijven in een hogere milieucategorie gaan vallen waardoor er meer controles moeten plaatsvinden.

Toezicht energie

Het uitvoeringsbeleid voor de periode 2024-2027 houdt in dat in die vier jaar alle controles energiebesparingsplicht en hercontroles worden uitgevoerd. Handhavingstrajecten kunnen langer doorlopen dan de vier jaar.

Toezicht bodem

De gekozen risicomethodiek binnen het (Regionaal Uitvoeringsniveau) RUN biedt de mogelijkheid om op basis van objectieve eisen te bepalen bij welke initiatieven toezicht gehouden moet worden en hoe dit toezicht uitgevoerd dient te worden. Hierdoor draagt de dienst bij aan de kwaliteit van de leefomgeving, het voorkomen van milieuschade en het aanpakken van relevante milieuproblemen.

Toezicht gesloten bodemenergiesystemen

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 is het aanleggen en gebruiken van een gesloten bodemenergiesysteem aangewezen als milieubelastende activiteit. Dit betekent dat behandelen van de meldingen (en in sommige gevallen vergunningverlening), toezicht en handhaving van deze activiteit een verplichte taak is geworden van de dienst. In het kader van deze taak houden wij mede toezicht op de naleving van de registratie- en rapportageverplichtingen.

(Nazorglocaties) bodem

Naast regulier (risicogericht) toezicht zetten wij in op preventief toezicht: zichtbaar zijn in het veld, in gesprek gaan met de bedrijven binnen de bodemketen en de regelgeving uitleggen. De verplichtingen die gelden zijn bijvoorbeeld monitoringsverplichtingen van grondwater en het instandhouden van de leeflaag of aaneengesloten verharding. Hiermee wordt de verontreiniging geïsoleerd waarmee blootstelling wordt vermeden. Natuurlijk hebben wij ook aandacht voor incidenten en klachten, waarbij de negatieve gevolgen van handelen voor de bodem worden beperkt of weggenomen. Bij het toezicht richten we onze aandacht op relevante (landelijke) ontwikkelingen zoals, microplastics, Pfas, gewasbeschermingsmiddelen en ketentoezicht.

Toezicht (sloop)asbest

Wij plannen een controle in op basis van de verplichte melding aan de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW-startmelding). Bij risico gestuurd toezicht bezoeken wij niet alle asbestverwijderingen; in plaats daarvan nemen wij een steekproef op basis van een aantal risicofactoren. Op basis van de risicofactoren voeren wij ongeveer in 25% van de asbestverwijderingen een controle uit. Dit is in lijn met andere omgevingsdiensten.

Vanaf 1 januari 2027 zal er een strengere asbestregelgeving van kracht zijn.

2.3.6 Plustaken toezicht

Toezicht ondermijning

Op initiatief van de gemeente nemen wij deel aan integrale ondermijningscontrole. Wij controleren op het milieuaspect.

Energy Performance of Buildings Directive (EPBD IV)

De Energy Performance of Buildings Directive (EPBD) is de Europese richtlijn om gebouwen te verduurzamen.

In de zomer van 2026 zal de EPBD IV in werking treden. Wij willen voor 2027 EPBD IV-taken structureel opnemen in de begroting en de werkplannen. In 2026 zijn voorbereidende werkzaamheden voor toezicht en handhaving van de EPBD IV nodig. Denk aan voorlichting aan gebouw eigenaren over de wetswijziging en een data-analyse.

Wij kunnen enkele EPBD IV-taken voor bestaande utiliteitsbouw uitvoeren voor gemeenten. Dat sluit aan bij de basistaken die wij al uitvoeren.

Toezicht verwijderen asbest door particulieren

Wij houden signaalgericht toezicht op het verwijderen van asbest door particulieren.

Naast de autonome groei en de effecten van de Omgevingswet zijn er diverse nieuwe wettelijke en beleidsmatige ontwikkelingen die leiden tot een toename van werkzaamheden voor de dienst. Deze ontwikkelingen hebben directe gevolgen voor de inzet van zowel gemeenten als de dienst.

Voorbeelden van relevante wijzigingen zijn:

- Circulair Materialenplan (CMP) – treedt in werking op 30 december 2025.
- Strengere asbestregelgeving – van kracht per 1 januari 2027.
- EPBD IV – Europese richtlijn voor energieprestatie van gebouwen, van toepassing vanaf mei 2026.
- Nieuwe VNG-handreiking ‘Activiteiten en milieuzonering’.
- Herindeling risicoclassificering bedrijvenbestand op basis van milieubelastende activiteiten (mba’s).
- Kaderrichtlijn Water (KRW) – EU-doelstellingen voor chemische en ecologische waterkwaliteit moeten uiterlijk in 2027 worden gehaald.

2.4 Handhaving

De dienst gaat over tot handhaving naar aanleiding van geconstateerde overtredingen bij controles.

Sinds de omgevingswet is toezicht en handhaving veel meer risicogericht.

Dit resulteert in meer hercontroles en handhavingsacties

2.4.1 Plustaken handhaving

Afhankelijk van de overtreding kunnen wij de volgende bestuurlijke en strafrechtelijke sanctiemiddelen opleggen:

- besluit last onder bestuursdwang;
- besluit last onder dwangsom;
- het intrekken van een vergunning;
- de bestuurlijke strafbeschikking milieu.

Alleen bij bijzondere omstandigheden kan van handhaving worden afgezien. De dienst volgt de landelijke nota 'Grenzen aan gedogen' om een gelijke behandeling te waarborgen.

2.4.2 Aandachtspunten handhavingstaken

Actieve openbaarmaking onder de Wet open Overheid

In de Wet open overheid (Woo) staan 17 informatiecategorieën die bestuursorganen op termijn actief openbaar moeten maken. Voor handhavingsbeschikkingen is op dit moment bepaald dat bekendmaking dient plaats te vinden op het moment dat de beschikking onherroepelijk is. Deze handhavingsbeschikkingen vallen onder de vierde tranche van de Woo. Het moment waarop de actieve openbaarmaking van deze informatiecategorie wettelijk verplicht wordt, is nog niet vastgesteld.

2.5 Juridische vervolgstappen

De dienst is gemandateerd om juridische vervolgstappen uit te voeren voor: bezwaar, beroep, voorlopige voorzieningen en Woo-verzoeken.

2.5.1 Bezwaar, beroep en voorlopige voorziening

Als er bezwaar gemaakt wordt tegen een besluit dan wordt dat behandeld door een onafhankelijke commissie.

De dienst voert dan het verweer namens het bevoegd gezag. We peilen altijd of de bezwaarmaker openstaat voor een informeel gesprek als alternatief voor het formele bezwaar.

Vervolgens kan tegen de beslissing op bezwaar beroep ingesteld worden bij de rechtbank in Den Haag. Tegen de uitspraak van de rechtbank is hoger beroep mogelijk bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. In beide gevallen voert de dienst het verweer namens het bevoegd gezag. Is er sprake van spoed? Dan kan tijdens de bezwaar- of beroepsprocedure een voorlopige voorziening aangevraagd worden bij de voorzieningenrechter. Deze kan besluiten het besluit tijdelijk op te schorten. Ook hierbij treedt de dienst op namens het bevoegd gezag.

2.5.2 Woo-verzoeken

Op basis van de Wet open overheid kunnen burgers verzoeken om openbaarmaking van stukken over een bepaald onderwerp, bijvoorbeeld een handhavingsbesluit of een vergunning. Deze verzoeken worden behandeld door juristen van de dienst. Wij zien het aantal Woo verzoeken stijgen.

2.5.3 Juridische ondersteuning

Daarnaast kan de gemeente onze juristen om juridische ondersteuning vragen bij andere producten, projecten en processen, beantwoorden vragen, zoeken wetgeving en jurisprudentie uit, etc.

2.6 Projecten

De ODWH voert ook verschillende projecten uit voor haar opdrachtgevers

---

2.6.1 Omgevingswet en natuurherstelwet

In 2025 is het project “Juridische gevolgen Omgevingswet en Natuurherstelwet in beeld brengen” gestart.

Wij informeren gemeenten over de effecten van deze nieuwe regelgeving en doen voorstellen over de wijze waarop gemeenten de regels kunnen inzetten om natuurdoelen te verwezenlijken. Naar verwachting wordt in 2026 de uitvoering van de voorstellen in samenwerking met gemeenten opgepakt. Wij streven ernaar dit in de vorm van een pilot te doen in een of meerdere gemeenten. Daarbij wordt aangesloten bij de activiteiten die voor het Bijenlandschap worden ontwikkeld.

Voorbeeldregels omgevingsplan

Gemeenten hebben tot 2032 de tijd om het definitieve Omgevingsplan op te stellen. Vanuit onze expertise ontwikkelen wij voorbeeldregels voor het Omgevingsplan, met een sterke juridische basis en onderbouwd met data over milieuthema's. Deze stellen wij beschikbaar aan onze deelnemers. Daarbij houden we rekening met de regels uit de bruidsschat, de instructieregels en het gebiedsgerichte milieubeleid.

We blijven het werken in de keten verder optimaliseren en leveren actief bijdragen aan regionale bijeenkomsten over het Omgevingsplan, samen met andere ketenpartners. Daarnaast werken we nauw samen met de Zuid-Hollandse Omgevingsdiensten om te komen tot een vollediger en samenhangend geheel van regels.

Vorbereiding basisgeluidemissie verkeerslawaaï

Wegbeheerders (meestal gemeenten) zijn verantwoordelijk voor het geluidniveau van verkeer. Het systeem van de basisgeluidemissie (bge) is het referentieniveau van het geluid door lokale wegen. Om kosten achteraf te vermijden is het van belang dat ook bij planontwikkeling en verkeersbesluiten de gevolgen van geluid vooraf goed worden bepaald. Wij kunnen voor de gemeenten de bge bepalen. Deze werkzaamheden sluiten nauw aan bij de werkzaamheden die wij uitvoeren aan het verkeers-/milieumodel.

Wij verzorgen in ieder geval de voorbereiding van het milieumodel (voor al onze gemeenten), die nodig is voor de vaststelling van de bge. Het gaat om het controleren of de ingevoerde gegevens correct zijn (bv wegdekverharding) en of de uitkomsten logisch zijn (komt het overeen met de verwachting) en bezien of de voertuigverdeling correct is, in afstemming met de gemeenten (met name afdeling beheer).

Contractbeheer Regionaal Energieloket

Dit is het informatiepunt en kennisplatform voor inwoners waar onafhankelijk advies over duurzaam (ver-)bouwen, energiebesparing, energie opwekken en financieringsmogelijkheden kan worden gevraagd. De doelgroep betreft alle woningeigenaren, huurders en nieuwbouwers.

Wij voeren de volgende werkzaamheden uit:

- Voorbereiden en deelnemen gesprekken met opdrachtnemer Regionaal Energieloket (REL) en regionale bijeenkomsten;
- Verslaglegging en communicatie;
- Beoordelen kwaliteit van het loket in zijn algemeenheid;
- Actueel houden van eigen informatie en hyperlinks op eigen website;
- Promoten van loketfunctie;
- Beantwoorden van vragen die via het loket terecht komen bij de dienst.

Verwonder om de Hoek

Met dit project leveren we een bijdrage aan de verankering van duurzame ontwikkelingen in het (basis)onderwijs. Namens de gemeente stimuleren we het gebruik van Natuur en Duurzaamheidseducatie (NDE) door scholen en zorgen we ervoor dat de aanbieders van het NDE-aanbod professionaliseren. De volgende zaken staan voor 2026 op de planning:

NDE uitbreiden met Energietransitie, Klimaatadaptatie, Mobiliteit en Circulaire Economie.

Inbedden van een langdurig programma duurzaamheidseducatie voor basisscholen.

Uit te breiden met een meerjarenplanning die aansluit bij de gemeentelijke doelstellingen.

Regionale ondersteuning duurzaamheid

De regionale ondersteuning heeft twee doelen: kennisdeling en het verbinden van partijen voor integrale samenwerking.

Kennisdeling

We delen kennis met gemeenten en regionale partners zoals de GGD, Veiligheidsregio en Holland Rijnland. Dit doen we via deelname aan overleggen over o.a. de Regionale Energiestrategie (RES), het Regionaal bodemplatform, het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) en de Regionale Investeringsagenda (RIA).

Ook nemen we deel aan netwerken van de Provincie Zuid-Holland, zoals het Lerend Netwerk Circulaire Bedrijventerreinen. We brengen koppelkansen in rond thema's als MER, energiebesparing en projecten als Bijenlandschap en Klimaatadaptatie. Voor de commissie DEG van Holland Rijnland ondersteunen we onze eigen bestuurder.

Integrale samenwerking

We brengen partijen samen rond duurzaamheidsthema's, zoals in de Taskforce Netcongestie.

Samen met de provincie en Holland Rijnland vormen we een 'kennisdriehoek' om bedrijventerreinen te ondersteunen. Gemeenten informeren we actief over duurzame kansen en goede voorbeelden via uitvoeringsoverzichten en regionale bijeenkomsten.

Regionaal Schakelpunt

Samenwerking is essentieel voor het welslagen van bodembeleid. De systematiek van het Regionale Schakelpunt (RSP) wordt ingezet om de bestaande kennis-overleggen, zoals de regionale Bodemtafel West-Holland, 4D-bodemadvies en het netwerk Bodem en Ondergrond Leidse regio ten opzichte van elkaar te positioneren en te versterken. Daar waar mogelijk wordt samenwerking tussen de lopende trajecten gezocht, waarbij niet uitgesloten wordt dat samensmelting op termijn gerealiseerd wordt. Dit geeft ook duidelijkheid naar de deelnemende partners en externe partijen waarmee wij een gezamenlijk bodembelang hebben.

Datahuishouding landelijke systemen

Wij zorgen dat alle gegevens van bodemonderzoeken, meldingen en informatieplicht MBA's, overgangsrecht Wbb en besluitvorming in het bodeminformatiesysteem NAZCA worden

geregistreerd. Ook zetten wij relevante gegevens door naar de Basisregistratie Ondergrond en we leggen publiekrechtelijke beperkingen (WKPB) vast.

- Bro (Basisregistratie Ondergrond): de wettelijke taak voor bestuursorganen om gegevens over de ondergrond aan te leveren en te gebruiken
- WKPB (Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen): juridische borging van beperkingen op percelen
- Nazca: registreren, beheren en delen van actuele bodemgegevens.

Geluidsanering wegverkeerslawaai

De huidige projecten voor geluidsanering wegverkeerslawaai vallen onder een subsidieregeling uit de Wet geluidhinder. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat stelt deze subsidie beschikbaar. In de projecten zijn saneringswoningen opgenomen met een bouwjaar vóór 1986 en die in het verleden zijn gemeld vanwege een hoge geluidbelasting door wegverkeerslawaai. Deze woningen komen in aanmerking voor een gevelisolatieonderzoek om te bepalen of het geluidniveau in de woning voldoet aan de wettelijke norm van 43 dB. Bij overschrijding van deze norm komt de woning in aanmerking voor geluidwerende gevelmaatregelen.

De proceduretijd voor geluidsanering verschilt per project maar kan vanwege de huidige economische omstandigheden 5 tot wel 10 jaar duren. Er is een lange wachttijd voor de gevelisolatieonderzoeken vanwege een beperkt aantal gespecialiseerde adviesbureaus. Ook is er een wachtlijst bij aannemers voor het uitvoeren van geluidwerende gevelmaatregelen.

2.7 Organisatie

De taken en projecten zijn gericht op de kwalitatief goede dienstverlening van de dienst. Deze taken voeren we uit voor alle deelnemers of voor groepen deelnemers.

2.7.1 Dienstverlening, verantwoording en kwaliteit

Dit betreft diensten die wij uitvoeren voor al onze deelnemers, zoals voorlichting, relatiebeheer, functioneel applicatiebeheer, algemene juridische advisering, voorbereiding en ondersteuning van bestuurlijk overleg alsmede de algemene coördinatie van de crisisorganisatie. Het verstrekken van informatie aan burgers en bedrijven, onder andere met betrekking tot bodemactiviteiten, rekenen we ook tot deze diensten.

2.7.2 Projecten

Project Doorontwikkeling zaakstelsel, Geo informatie, datamanagement en DSO

Data vormt een steeds belangrijker fundament onder de uitvoering van taken en de sturing van de organisatie. Betrouwbare, toegankelijk vastgelegde en eenduidig geïnterpreteerde gegevens zijn noodzakelijk om trends te herkennen, risico's tijdig te signaleren, transparant verantwoording af te leggen en samenwerking mogelijk te maken. De kwaliteit van besluitvorming en dienstverlening hangt in toenemende mate af van de beschikbaarheid van uniforme en goed ontsloten data. De dienst bevindt zich in een brede transitie, zowel organisatorisch als op het gebied van ICT en data. De ontwikkelingen binnen dit domein gaan snel, bijvoorbeeld op het gebied van kunstmatige intelligentie en de toenemende behoefte om informatie digitaal beschikbaar te maken.

Met het programma *IM in control* is gewerkt aan het herstellen en versterken van de basis van de ICT-infrastructuur.

Hoewel deze basis inmiddels op orde is, is verdere ontwikkeling noodzakelijk. In 2026 wordt – naast het reguliere beheer ingezet op het doorontwikkelen van de data-omgeving en het verbeteren van de ontsluiting van gegevens.

Een belangrijke externe factor die grote invloed heeft op deze ontwikkeling, is de landelijke beweging rondom het IBPVTH. Binnen dit interbestuurlijke programma zijn afspraken gemaakt over het uniformeren van data, het hanteren van gezamenlijke definities en het opbouwen van een gedeeld stelsel voor vastlegging, verwerking en rapportage. Deze landelijke uniformering heeft directe gevolgen voor de wijze waarop de dienst haar eigen data-inrichting vormgeeft. Aansluiten op deze kaders is noodzakelijk om betrouwbare informatie-uitwisseling mogelijk te maken, samenwerkingsverbanden te versterken en te voldoen aan landelijke verwachtingen ten aanzien van transparantie en verantwoording.

De dienst zal in 2026 en 2027 actief bijdragen aan deze harmonisatie, zodat de eigen informatievoorziening beter aansluit op landelijke kaders en toekomstige uitwisselingsvraagstukken.

Met deze inspanningen bereidt de dienst zich voor op de toekomst en wordt gewerkt aan een wendbare en betrouwbare informatievoorziening.

Project Archief

In 2023 heeft de archiefinspectie de dienst gewezen op tekortkomingen op het gebied van archivering. Een van de belangrijkste constatering was dat het papieren archief niet voldoet aan de wettelijke verplichtingen.

De papieren archieven zijn door de diverse deelnemers ten behoeve van de overgang van taken bij de dienst ondergebracht. Op dit moment is de dienst bezig met het inventariseren en het opstellen van een plan van aanpak om er zorg voor te dragen dat deze archieven conform de geldende regelgeving worden nabewerkt. Aangezien het niet alleen archieven van de dienst betreft, dient over de aanpak van de nabewerking en de financiering daarvan overeenstemming te worden bereikt met de andere archiefeigenaren. Daarnaast vereist het uiteindelijk op te leveren archiefbewerkingplan de instemming van de archiefinspecteurs van Erfgoed Leiden en de provincie Zuid-Holland. Dit vraagt capaciteit van de dienst. Ook zal met de individuele deelnemers een gesprek worden gevoerd over deze nabewerking indien noodzakelijk.

Project Automatisering

De dienst bevindt zich in een continue staat van ontwikkeling en verkent actief mogelijkheden om het werkproces verder te optimaliseren en efficiënter in te richten. In dit kader wordt onder meer gekeken naar technologische innovaties die kunnen bijdragen aan het verbeteren van de dienstverlening. De technische ontwikkelingen volgen elkaar in hoog tempo op. Dit maakt het noodzakelijk om nieuwe werkwijzen en oplossingen niet alleen te verkennen, maar ook structureel binnen de organisatie te borgen en waar nodig uit te breiden.

Een van de ontwikkelingen betreft de inzet van Robotic Process Automation (RPA). RPA maakt het mogelijk om repetitieve en handmatige werkzaamheden – zoals gegevensinvoer en het navigeren tussen verschillende applicaties geautomatiseerd uit te voeren. Deze softwarematige robots bootsen interacties van gebruikers met systemen na via de gebruikersinterface. Hierdoor kunnen processen sneller, nauwkeuriger en kostenefficiënter worden uitgevoerd.

In 2025 heeft binnen de dienst een succesvolle pilot met RPA plaatsgevonden. Op basis van de positieve resultaten is besloten om de toepassing van RPA verder uit te breiden. In de komende periode 2026-2027 worden vervolgstappen gezet die niet alleen gericht zijn op een bredere implementatie en structurele inbedding van RPA binnen de organisatie, maar ook op het ontwikkelen en toepassen van andere relevante innovaties. Hiermee wordt geborgd dat de dienst adequaat kan blijven inspelen op de voortdurende technologische ontwikkelingen.

Project Ontwikkelingen Omgevingswet

In 2024 is gebleken dat de implementatie van de Omgevingswet en de bijbehorende digitale systemen zich nog in een ontwikkelingsfase bevinden. Regelmatige aanpassingen en de introductie van nieuwe functionaliteiten vragen om voortdurende aandacht binnen de organisatie. In de periode 2025-2026 zijn grote stappen gezet, echter is de verwachting dat we in 2027 nog te maken zullen krijgen met verdere doorontwikkeling.

Het is van belang om deze ontwikkelingen zorgvuldig te beoordelen op hun impact en consequenties voor de organisatie. Vervolgens dient deze informatie tijdig en adequaat te worden gedeeld binnen de eigen organisatie, zodat betrokkenen goed geïnformeerd zijn en kunnen anticiperen op veranderingen.

Project Regionale en landelijke bijeenkomsten

De dienst neemt deel aan regionale en landelijke overlegvormen en werkgroepen voor grip en uitvoering op het gebied van eisen inwerkingtreding Omgevingswet, programmamanagement Omgevingswet, toepasbare regels, ketentests, werkplaatsen, doorontwikkeling DSO, financiën en kennisontwikkeling.

3. Financieel kader

3. Financieel kader

Voor deze begroting vormt het Dienstplan 2026 de basis. Het Dienstplan vormt de bundeling van de werkplannen voor de individuele deelnemers, en is daarmee de werkportefeuille voor de dienst. Het Dienstplan van een jaar is een vaste bijlage bij de Kadernota voor het volgende jaar.

3.1 Gemeenschappelijke Regelingen en het BBV

Voor verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen zoals de Omgevingsdienst West-Holland, is het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van kracht. Belangrijke aandachtspunten zijn de uniforme taakvelden en de berekening van de overhead. De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op totaalniveau, inclusief lasten, baten en reservemutaties, wat zorgt voor een integrale financiële sturing.

3.2 Uniforme taakvelden BBV

Voor de begroting en de jaarrekening schrijft het BBV voor dat de baten en lasten worden ingedeeld naar uniforme taakvelden. De taakvelden kennen een indeling, die in overeenstemming is met de indeling die de gemeenten en de provincie hanteren. Het overzicht van de verschillende taakvelden die betrekking hebben op de dienst is hieronder opgenomen (de nummering is conform het BBV en uniform):

0.1 Bestuur

Dit betreft de lasten van de accountant. Het BBV schrijft voor om de accountantscontrole onder het taakveld Bestuur op te nemen.

0.4 Ondersteuning organisatie (overhead)

Eén van de voorschriften in het BBV is het centraal begroten en ramen van de overhead. De definitie van overhead is beschreven in de “Notitie Overhead” van de commissie BBV. Onder overhead wordt verstaan alle lasten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hieronder vallen ook de baten verwacht vanuit renteopbrengsten en eventuele overige inkomsten.

7.4 Milieubeheer

Milieubeheer bestaat uit de gemeentelijke en provinciale taken ter bescherming van het milieu. De baten en lasten voor zover niet vallend onder 0.1 Bestuur of 0.4 Ondersteuning organisatie zijn hieraan toegerekend.

3.3 Kadernota

De uitgangspunten uit de Kadernota 2027 hebben we in deze begroting verwerkt. De uurtarieven worden geïndexeerd volgens de richtlijn van de commissie Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen Hollands Midden (FKGRHM). De Provincie Zuid-Holland heeft daarnaast de Uitgangspunten begrotingskaders 2027 gemeenschappelijke regeling ODWH vastgelegd in haar brief aan de dienst. De Kadernota 2027 is in het algemeen bestuur op 9 maart 2026 vastgesteld. De indexaties van de tarieven in de meerjarenraming vinden plaats op basis van de meerjarige inschatting in lijn met het Centraal Plan Bureau (CPB).

3.4 Uurtarief deelnemers

Conform de vastgestelde indexering van 4,05% zou het uurtarief € 121,30 bedragen. In de Kadernota 2027 heeft de dienst geadviseerd om de gevraagde taakstelling van 6% te verwerken in het uurtarief.

Het uurtarief komt hiermee op € 114,00 voor 2027. Dit is als volgt berekend:

Tarief begroting	2026	2027	2027
Vastgesteld tarief begroting t-1	€ 114,00	€ 116,60	€ 121,30
Indexering in %	2,25%	4,05%	-6,00%
Indexering in €	€ 2,60	€ 4,70	€ -7,28
Tarief begroting	€ 116,60	€ 121,30	€ 114,00

3.5 Uurtarief BIP

De dienst verstrekt bodeminformatie via het Bodem Informatiepunt.

Voor het verstrekken van bodemrapporten worden kosten in rekening gebracht. Dit leidt tot extra administratieve handelingen en vertragingen in het proces. Het beschikbaar stellen van bodemrapporten is een belangrijk instrument voor transparantie en het faciliteren van besluitvorming. Door deze informatie kosteloos aan te bieden, wordt de toegankelijkheid vergroot en de efficiëntie verbeterd.

Het wegvallen van inkomsten uit bodemrapporten wordt gecompenseerd door besparingen op administratieve processen. De maatregel heeft geen significante impact op de begroting.

In de Kadernota heeft de dienst voorgesteld om per 2027 de bodemrapporten kosteloos ter beschikking te stellen aan hen die ze opvragen.

3.6 Financieringssystematiek

De lasten van de dienst berekenen we door aan de deelnemers, op basis van werkelijk gerealiseerde uren tegen het geldende uurtarief, vermeerderd met materiële lasten. Aan het einde van het jaar vindt een afrekening plaats van het bedrijfsresultaat. Hierbij houden we eerst rekening met het bereiken van de minimale en maximale omvang van de algemene reserve.

De dienst stuurt een voorschotnota op basis van de goedgekeurde werkplannen. De voorschotnota mag in termijnen betaald worden gebaseerd op de onderstaande percentages:

Eerste kwartaal	25% van de begroting
Tweede kwartaal	30% van de begroting
Derde kwartaal	25% van de begroting
Vierde kwartaal	20% van de begroting

3.7 Productiviteitsnorm

De productiviteitsnorm is vastgesteld op 1.365 uur per fte per jaar op basis van een 36-urige werkweek.

3.8 Ontwikkelingen die meegenomen zijn in de begroting

3.8.1 Taakstelling 6%

Het algemeen bestuur heeft, op basis van het advies van de commissie Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen Hollands Midden (FKGRHM), voor de begrotingen vanaf 2026 een structurele taakstelling van 6% vastgesteld. In de Begroting 2027 is deze taakstelling aan de batenkant verwerkt. Aan de lastenkant wordt in 2026 en 2027 nadere invulling gegeven, daarvoor is een plan van aanpak opgesteld. Voor 2027 resulteert dit in een geraamd tekort van circa € 700.000. Ter dekking van dit tekort wordt circa € 700.000 onttrokken aan de bestemmingsreserve “Taakstelling”, waardoor het begrotingsresultaat per saldo neutraal kan worden gepresenteerd. De verwerking van het dekkingsverlies en de onttrekking aan de bestemmingsreserve vindt plaats conform de voorschriften van het BBV inzake resultaatbestemming en mutaties in reserves.

3.8.2 Ontvlechting bouwtaken Noordwijk

In de Kadernota 2027 is opgenomen dat de ontvlechting van de bouwtaken voor Noordwijk leidt tot een afname van baten, omdat deze werkzaamheden niet langer door de dienst worden uitgevoerd. De lasten dalen hierbij niet evenredig mee, doordat wettelijke kwaliteits- en robuustheidsvereisten onverminderd blijven gelden. De dienst zet de komende jaren gericht in op het herstellen van een structureel financieel evenwicht. Dit wordt gerealiseerd door een combinatie gerichte kostenreductie en het zoeken naar mogelijkheden voor taakuitbreiding met de deelnemers. Door deze tweezijdige aanpak wordt de begroting stapsgewijs weer in balans gebracht, terwijl tegelijkertijd de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening geborgd blijven. De afname van het takenpakket veroorzaakt een structurele vermindering van inkomsten, terwijl de kosten slechts beperkt kunnen worden aangepast aan de gewijzigde taakomvang. Hierdoor ontstaat in 2027 een geraamd dekkingsverlies van circa € 1.200.000. Dit dekkingsverlies heeft betrekking op de dekking van de overhead voor ca. € 495.000 en de dekking van de exploitatiekosten voor ca. € 705.000. Met de gemeente Noordwijk is een incidentele vergoeding overeengekomen van € 3 miljoen, die afbouwend in vier jaar kan worden ingezet ter compensatie van dekkingsverliezen. Deze vergoeding is opgenomen in een bestemmingsreserve “Ontvlechting bouwtaken Noordwijk”; het tekort in deze begroting kan worden gedekt uit deze bestemmingsreserve. Daarmee wordt het negatieve budgettaire effect voor 2027 geneutraliseerd. De verwerking hiervan vindt plaats conform de voorschriften van het BBV inzake resultaatbestemming en mutaties in reserves.

3.9 Ontwikkelingen die niet of slechts gedeeltelijk zijn meegenomen

Een aantal ontwikkelingen is nog niet of slechts gedeeltelijk opgenomen in de begroting en de meerjarenbegroting. Hiervoor geldt dat nog onvoldoende bekend is over de te verwachten inzet, of dat hierover nog nadere afstemming met de deelnemers moet plaatsvinden.

3.9.1 CAO-ontwikkelingen

De huidige CAO Gemeenten/SGO loopt af op 31 maart 2027. Ten tijde van het opstellen van deze begroting zijn de onderhandelingen voor een nieuwe CAO nog niet gestart. De dienst volgt de ontwikkelingen nauwgezet en eventuele financiële gevolgen worden verwerkt via een begrotingswijziging.

3.9.2 Samenwerking tussen de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten

De Zuid-Hollandse omgevingsdiensten werken intensief samen aan versterking van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Door uniformering van processen en werkwijzen

ontstaat een meer voorspelbare en efficiënte uitvoering. Tevens wordt op specialistische onderwerpen – zoals externe veiligheid, industriële emissies en bodem – capaciteit en expertise gedeeld om continuïteit te waarborgen.

Daarnaast wordt regionaal samengewerkt op het gebied van digitalisering en data gedreven werken, waaronder data-uniformering, gezamenlijke ICT-oplossingen en innovatieve technieken zoals RPA. Deze samenwerking heeft geleid tot een gezamenlijk meerjarig samenwerkingsprogramma, dat ook in 2027 wordt voortgezet. Voor zover mogelijk zijn de financiële gevolgen hiervan in de begroting verwerkt.

3.9.3 Uitwerking van het IBP VTH

Het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH) heeft in 2024 een pakket opgeleverd ter versterking van omgevingsdiensten, informatievoorziening, kwaliteitscriteria en kennisinfrastructuur. Op 16 januari 2025 zijn samenwerkingsafspraken ondertekend door Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en Omgevingsdienst NL om deze resultaten in 2025–2026 te implementeren. Doelstellingen hierbij zijn onder meer het robuust maken van alle omgevingsdiensten in 2026 en de ontwikkeling van een landelijk Digitaal VTH-stelsel. De komende jaren staan in het teken van borging en doorontwikkeling van dit stelsel. Waar mogelijk zijn de financiële gevolgen verwerkt in deze begroting.

Omgevingsdienst West-Holland

Rapportage Bedrijfsbezoek
(Checklist Activiteitenbesluit-regeling veehouderijen (1-1-2013))

Locatiedossiernr.: 024829

Bedrijfsgegevens		Gegevens
Omschrijving		V...
Locatie		

Wettelijke basis	
Hoofdcategorie	
Nevencategorie BOR	

4. Begroting

4. Begroting

4.1 Overzicht van baten en lasten

Baten en Lasten (bedragen x €1000)	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Baten			
4.3.1 - Inkomensoverdrachten - Rijk	-€ 1.787	-€ 987	-€ 1.000
4.3.2 - Inkomensoverdrachten - gemeenten	-€ 19.095	-€ 18.367	-€ 15.721
4.3.4 - Inkomensoverdrachten - provincies	-€ 3.272	-€ 3.523	-€ 3.480
4.3.6 - Inkomensoverdrachten - overige overheden	-€ 558	-€ 58	-€ 57
4.3.8 - Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	-€ 9	€ 0	€ 0
5.1 - Rente	-€ 332	-€ 350	-€ 350
Totaal Baten	-€ 25.053	-€ 23.285	-€ 20.608
Lasten			
1.1 - Salarissen en sociale lasten	€ 15.838	€ 16.019	€ 15.406
3.5.1 - Ingeleend personeel	€ 3.629	€ 3.124	€ 2.106
3.8 - Overige goederen en diensten	€ 3.241	€ 4.025	€ 3.960
4.2 - Subsidies	€ 1.470	€ 760	€ 1.000
7.3 - Afschrijvingen	€ 38	€ 45	€ 38
Totaal lasten	€ 24.215	€ 23.973	€ 22.510
Saldo Baten en Lasten	-€ 838	€ 688	€ 1.902
Bestemming resultaat			
7.1 - Mutatie reserves	€ 838	-€ 688	-€ 1.902
Saldo na bestemming	€ 0	€ 0	€ 0

4.2 Toelichting begroting

4.2.1 Toelichting op de lasten

Hieronder geven wij per lastencategorie en taakveld een toelichting op de afwijkingen ten opzichte van de begrote lasten.

Salarissen en sociale lasten

Dit zijn de lasten voor de salarissen, sociale lasten en overige lasten voor vast personeel. Ook het opleidingsbudget valt hieronder. De lasten zijn gebaseerd op de actuele bezetting binnen de organisatie. De daling wordt veroorzaakt door het vertrek bouwtaken Noordwijk in 2027.

Ingeleend personeel

Het begrote bedrag is berekend op basis van de benodigde bezetting minus de vaste bezetting en de gemiddelde kosten per inhuurkracht. De daling wordt veroorzaakt door het vertrek bouwtaken Noordwijk in 2027.

Overige goederen en diensten

Huisvesting

Dit zijn lasten die betrekking hebben op kantoorruimten, zoals huur, onderhoud, schoonmaaklasten, belastingen en verzekeringen. De lasten voor 2027 liggen hoger dan de afgelopen jaren door het aflopen van de gegeven korting op de huur.

ICT

Dit zijn lasten die betrekking hebben op het aanschaffen van hardware- en software, licenties, onderhoud, systeem- en netwerkbeheer, helpdesk, applicatiebeheer en ondersteuning van medewerkers. Ook projecten die vallen onder het informatiseringstraject valt hieronder. Dit houdt in dat er nader zal worden geïnvesteerd in het ontwikkelen en automatiseren van de systemen binnen de organisatie.

Overige kosten

Dit zijn lasten die organisatie gebonden zijn als adviesbureaus, accountant, contributies en lidmaatschappen, telefoons, kantoorbenodigdheden en wagenpark. Ook het innovatiebudget en ontwikkelingsbudget vallen hieronder.

Materiële lasten deelnemers

Dit zijn de lasten gemaakt voor de deelnemers en worden met de jaarlijkse eindafrekening doorbelast aan de deelnemers.

Subsidies

Dit zijn lasten voor de geluidssaneringsprojecten en de SPUK projecten. Deze lasten worden vergoed uit de subsidiegelden die wij ontvangen van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en hebben daardoor geen effect op het resultaat aan het einde van het jaar.

Afschrijvingen

Er wordt alleen nog worden afgeschreven op de verbouwingen.

4.2.2 Toelichting op de baten

Hieronder geven wij per opbrengstcategorie een toelichting op de begrote baten.

Deelnemersbijdragen

De deelnemersbijdragen zijn gebaseerd op de uren en materiële lasten uit het Dienstplan 2026 (de goedgekeurde werkplannen 2026) en tegen het tarief dat via de Kadernota 2027 is gecommuniceerd. De nadere toelichting op de uren is terug te vinden in de individuele werkplannen van de deelnemer.

Bij het opstellen van de werkplannen 2027 zullen de wijzigingen die hieruit voortkomen meegenomen worden in de begrotingswijziging van 2027.

De bijdragen per deelnemer zijn in euro's aangegeven in onderstaande tabel. Wij wijzen hier op de uitgangspunten die eerder zijn benoemd. Met inachtneming van de taakstelling met zicht op het aankomende Ravijnjaar wordt er in 2026 een korting gegeven van 6% (€1.3 miljoen euro) op de totale bijdrage van de werkplannen. Vanaf 2027 is deze korting verwerkt in het uurtarief.

Bijdrage deelnemer (x € 1.000)	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Hillegom	€ 970	€ 943	€ 991
Kaag en Braassem	€ 1.547	€ 1.309	€ 1.435
Katwijk	€ 1.251	€ 1.136	€ 1.215
Leiden	€ 3.875	€ 3.699	€ 3.845
Leiderdorp	€ 746	€ 653	€ 678
Lisse	€ 896	€ 848	€ 890
Nieuwkoop	€ 1.391	€ 1.324	€ 1.423
Noordwijk	€ 1.671	€ 1.643	€ 2.120
Noordwijk (Bouwtaken)	€ 3.341	€ 3.857	€ 0
Oegstgeest	€ 796	€ 659	€ 685
Provincie Zuid-Holland	€ 2.621	€ 2.741	€ 2.780
Teylingen	€ 1.301	€ 1.202	€ 1.269
Voorschoten	€ 527	€ 479	€ 535
Zoeterwoude	€ 671	€ 615	€ 635
Totaal Werkplan Deelnemers	€ 21.602	€ 21.108	€ 18.501

Overige en aanvullende baten

De overige aanvullende baten is een inschattingen van de aanvullende opdrachten vanuit de Provincie Zuid-Holland, gemeenten en overige overheden (o.a. DCMR). Daarnaast bestaat het ook uit subsidies vanuit het Rijk (SPUK en BSV geluidsaneringsprojecten) en overige inkomsten waaronder UWV vergoedingen en rente-inkomsten.

Rijks- en provinciale overheden gaan steeds meer specifieke uitkeringen en subsidies verstrekken aan omgevingsdiensten. Deze worden gegeven onder bepaalde voorwaarden en ten behoeve van een bepaald belang waarover wij verantwoording moeten leggen. Deze hebben in beginsel een incidenteel karakter, maar doordat ze jaarlijks steeds terugkeren vormen zij een (structurele) stroom van inkomsten. Voor zover deze opdrachten een structureel karakter hebben (meer dan 3 jaar) kunnen deze gebruikt worden als dekking voor structurele lasten (met name op het gebied van personeel).

Overig inkomsten (x € 1.000)	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Provincie Zuid-Holland (aanvullend)	€ 639	€ 782	€ 700
Rijk (subsidies)	€ 1.787	€ 987	€ 1.000
Gemeenten	€ 114		
Provincie overig	€ 126		
Overige overheden	€ 500	€ 58	€ 57
UWV vergoedingen	€ 58		
Overige inkomsten	€ 9		
Rente inkomsten	€ 332	€ 350	€ 350
Totaal Overig	€ 3.564	€ 2.177	€ 2.107

De aanvullende opdrachten van de Provincie Zuid-Holland bestaan voornamelijk uit werkzaamheden gerelateerd aan Spoed en nazorg, Briks-advisering, Grondwatersaneringstaak en Bijenlandschap.

Aanvullend budget PZH (x € 1.000)	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Spoed en nazorg	€ 334	€ 500	€ 500
Briks-advisering	€ 21	€ 50	€ 50
Grondwatersaneringstaak	€ 34	€ 82	€ 0
Indirecte lozingen	€ 27	€ 0	€ 0
Aanvullende bijdrage Evi Lilly (tranche)	€ 0	€ 0	€ 0
Bijenlandschap	€ 150	€ 150	€ 150
Aanpak gezonde en veilige circulaire economie	€ 45	€ 0	€ 0
Projectleiding AT-pool	€ 19	€ 0	€ 0
Extra inzet ZZS	€ 8	€ 0	€ 0
Totale aanvullend budget PZH	€ 639	€ 782	€ 700

4.3 Meerjarenraming

4.3.1 Korte toelichting op meerjarenbegroting

De belangrijkste verwerkte effecten in de meerjarenbegroting zijn:

- Er is uitgegaan van een vooralsnog ongewijzigd takenpakket en gaan voor de komende jaren uit van hetzelfde aantal uren als het Dienstplan 2026.
- Wijzigingen in het takenpakket kunnen in de toekomst leiden tot een bijstelling van de begroting.

Overzicht van baten en lasten

Baten en Lasten (bedragen x €1000)	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten			
4.3.1 - Inkomensoverdrachten - Rijk	-€ 1.000	-€ 1.000	-€ 1.000
4.3.2 - Inkomensoverdrachten - gemeenten	-€ 16.207	-€ 16.710	-€ 17.225
4.3.4 - Inkomensoverdrachten - provincies	-€ 3.416	-€ 3.503	-€ 3.593
4.3.6 - Inkomensoverdrachten - overige overheden	-€ 59	-€ 61	-€ 63
4.3.8 - Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	€ 0	€ 0	€ 0
5.1 - Rente	-€ 350	-€ 350	-€ 350
Totaal Baten	-€ 21.032	-€ 21.624	-€ 22.231
Lasten			
1.1 - Salarissen en sociale lasten	€ 15.801	€ 16.165	€ 16.579
3.5.1 - Ingeleend personeel	€ 1.032	€ 1.032	€ 970
3.8 - Overige goederen en diensten	€ 3.965	€ 3.998	€ 4.031
4.2 - Subsidies	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
7.3 - Afschrijvingen	€ 38	€ 38	€ 38
Totaal lasten	€ 21.836	€ 22.233	€ 22.618
Saldo Baten en Lasten	€ 804	€ 609	€ 387
Bestemming resultaat			
7.1 - Mutatie reserves	-€ 804	-€ 609	-€ 387
Saldo na bestemming	€ 0	€ 0	€ 0

Overzicht van de baten per gemeente en overige inkomsten

Bijdrage deelnemer (x € 1.000)	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Hillegom	€ 1.022	€ 1.054	€ 1.086
Kaag en Braassem	€ 1.479	€ 1.525	€ 1.573
Katwijk	€ 1.253	€ 1.292	€ 1.332
Leiden	€ 3.964	€ 4.086	€ 4.212
Leiderdorp	€ 699	€ 721	€ 743
Lisse	€ 917	€ 946	€ 975
Nieuwkoop	€ 1.467	€ 1.513	€ 1.560
Noordwijk	€ 2.186	€ 2.253	€ 2.322
Noordwijk (Bouwtaken)	€ 0	€ 0	€ 0
Oegstgeest	€ 706	€ 728	€ 750
Provincie Zuid-Holland	€ 2.866	€ 2.953	€ 3.043
Teylingen	€ 1.308	€ 1.349	€ 1.390
Voorschoten	€ 551	€ 568	€ 586
Zoeterwoude	€ 655	€ 675	€ 696
Totaal Werkplan Deelnemers	€ 19.073	€ 19.663	€ 20.268

Overig inkomsten (x € 1.000)	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Provincie Zuid-Holland (aanvullend)	€ 550	€ 550	€ 550
Rijk (subsidies)	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Overige overheden	€ 59	€ 61	€ 63
Rente inkomsten	€ 350	€ 350	€ 350
Totaal Overig	€ 1.959	€ 1.961	€ 1.963

De aanvullende opdracht van de Provincie Zuid-Holland bestaat uit:

Aanvullend budget PZH (x € 1.000)	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Spoed en nazorg	€ 500	€ 500	€ 500
Briks-advisering	€ 50	€ 50	€ 50
Totale aanvullend budget PZH	€ 550	€ 550	€ 550

4.4 Reserves en voorzieningen

Het meerjarig beeld van de reserves en voorzieningen ziet er als volgt uit:

Eigen vermogen (x €1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Algemene reserve	€ 1.037	€ 1.115	€ 1.115	€ 1.115	€ 1.115	€ 1.115
Bestemmingsreserve personele ontwikkeling	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bestemmingsreserve Opleidingsbudget	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bestemmingsreserve Innovatiebudget	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bestemmingsreserve Taakstelling	€ 665	€ 702	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bestemmingsreserve Frictiekosten Noordwijk		€ 3.000	€ 1.800	€ 996	€ 387	€ 0
Bestemmingsreserve subsidie Geluidsanering	€ 1.152	€ 1.152	€ 1.152	€ 1.152	€ 1.152	€ 1.152
Onverdeeld resultaat	€ 838	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal eigen vermogen	€ 3.691	€ 5.968	€ 4.066	€ 3.262	€ 2.653	€ 2.266

Voorzieningen (x €1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Voorziening verlofsparen	€ 585	€ 785	€ 985	€ 1.185	€ 1.385	€ 1.585
Voorziening premie aanvullen WW	€ 40	€ 40	€ 40	€ 40	€ 40	€ 40
Totaal voorzieningen	€ 625	€ 825	€ 1.025	€ 1.225	€ 1.425	€ 1.625

In bovenstaande tabel is de bestemmingsreserve frictievergoeding al meegenomen welke Noordwijk eind 2026 aan de dienst zal overmaken.

4.5 Geprognostiseerde balans

De werkelijke balans voor het jaar 2025 en de geprognostiseerde balans voor de jaren 2026 tot en met 2030 ziet er als volgt uit:

Balans (x €1.000)	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Vaste activa	€ 215	€ 267	€ 139	€ 101	€ 63	€ 25
A123 - Materiële vaste activa: Bedrijfsgebouwen	€ 215	€ 267	€ 139	€ 101	€ 63	€ 25
Vlottende activa	€ 16.535	€ 15.342	€ 15.953	€ 15.387	€ 15.016	€ 14.867
A221 - Uitzettingen: Vorderingen op openbare lichamen	€ 1.030					
A225a - Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	€ 14.850	€ 14.642	€ 15.274	€ 14.708	€ 14.337	€ 14.188
A23 - Liquide middelen (kas- en banksaldi)	€ 379	€ 400	€ 379	€ 379	€ 379	€ 379
A29c - Overlopende activa: Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid	€ 72					
A29d - Overlopende activa: Overige overlopende activa	€ 204	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300
Totaal activa	€ 16.750	€ 15.609	€ 16.092	€ 15.488	€ 15.079	€ 14.892
Eigen vermogen	€ -3.691	€ -1.014	€ -4.066	€ -3.262	€ -2.653	€ -2.266
P111 - Algemene reserve	€ -1.037	€ -1.702	€ -1.115	€ -1.115	€ -1.115	€ -1.115
P112 - Bestemmingsreserves	€ -1.817		€ -2.952	€ -2.148	€ -1.539	€ -1.152
P114 - Saldo van rekening	€ -838	€ 688	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Voorzieningen	€ -625	€ -595	€ -1.025	€ -1.225	€ -1.425	€ -1.625
P12 - Voorzieningen	€ -625	€ -595	€ -1.025	€ -1.225	€ -1.425	€ -1.625
Kortlopende schulden	€ -12.434	€ -14.000	€ -11.000	€ -11.000	€ -11.000	€ -11.000
P213 - Vlottende schuld: Overige vlottende schulden	€ -5.483	€ -4.000	€ -3.000	€ -3.000	€ -3.000	€ -3.000
P29c - Overlopende passiva: Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheid	€ -6.951	€ -10.000	€ -8.000	€ -8.000	€ -8.000	€ -8.000
Totaal passiva	€ -16.750	€ -15.609	€ -16.092	€ -15.488	€ -15.079	€ -14.892

4.6 EMU-Saldo

De begroting van de dienst is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de overheidsorganisatie, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie. Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. Zoals eerder aangegeven werkt de EMU-systematiek op een andere manier dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeentelijke organisaties hanteren. Investerings tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de afschrijvingslasten van de investeringen. Investerings in een jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. In EMU-termen betekent een negatief saldo dat de uitgaven hoger zijn dan de inkomsten.

EMU Saldo (x €1.000)		Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Omschrijving		2025	2026	2027	2028	2029	2030
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c). (Een nadelig saldo wordt negatief weergegeven).	€ 838	€ -688	€ -1.902	€ -804	€ -609	€ -387
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+ € 38	€ 45	€ 38	€ 38	€ 38	€ 38
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie.	+					
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd.	- € -	€ 50	€ -	€ -	€ -	€ -
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4.	+					
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord.	+					
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan).	-					
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord.	+					
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen.	- € 625	€ 595	€ 1.025	€ 1.225	€ 1.425	€ 1.625
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten.	-					
11	Verkoop van effecten.						
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee).	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?						
Berekende EMU-saldo		€ 250	€ -1.288	€ -2.889	€ -1.991	€ -1.996	€ -1.974

4.7 Vennootschapsbelasting (VPB)

Voor wettelijke taken en plustaken zijn de omgevingsdiensten vrijgesteld van VPB plicht.

5. Paragrafen

5. Paragrafen

In dit hoofdstuk staan de verplichte paragrafen conform de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Voor de dienst zijn alleen de paragrafen Financiering, Bedrijfsvoering en Risicoparagraaf van toepassing. Alleen de relevante paragrafen zijn in detail uitgewerkt en gaan over het weerstandsvermogen, risicomanagement en de financiering van de dienst, de ontwikkeling en verbeteringen in de bedrijfsvoering en het onderhoud van kapitaalgoederen.

5.1 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie hoe robuust de (meerjaren-)begroting is en geeft inzicht in de financiële draagkracht van de dienst indien zich onvoorziene gebeurtenissen voordoen. Een sluitende meerjarenbegroting zonder toereikende buffer betekent dat elke onvoorziene financiële tegenvaller direct dwingt tot maatregelen om alsnog een structureel sluitende begroting te houden. In dat geval staat het beleid van de dienst ook direct onder druk. Daarom heeft de dienst op elk moment voldoende weerstandscapaciteit nodig.

In de Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement die op 2 november 2015 door het algemeen bestuur is vastgesteld, zijn de uitgangspunten vastgesteld voor het bepalen van de risico's in euro's en de hoogte van het weerstandsvermogen. Hiermee wordt voldaan aan de wens van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In het plan van aanpak Programma Robuustheid is opgenomen dat de dienst een voorstel maakt voor een hernieuwde Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement, die meer aansluit bij de actualiteit.

Het weerstandsvermogen is het saldo van de weerstandscapaciteit en de financiële gevolgen van de risico's. Het weerstandsvermogen geeft samen met het begrotingsresultaat, het verloop van de investeringen, financiering, reserves en voorzieningen en de uitkomsten van de meerjarenraming een indicatie van de financiële positie van de dienst.

De paragraaf weerstandsvermogen bevat volgens de voorschriften vanuit het BBV ten minste:

- a. het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's
- b. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- c. een inventarisatie van de risico's.

5.1.2 Omvang weerstandsvermogen

Als gevolg van de terugname van de bouwtaak door de gemeente Noordwijk en zoals uit de risico-inventarisatie in onderstaande paragrafen blijkt, stijgt de omvang van het weerstandsvermogen boven de maximale omvang van de reserve, zoals die in de Gemeenschappelijke Regeling bepaald is. De maximale omvang van de algemene reserve mag 5% van de verwachte omzet bedragen. Dit bedraagt:

Bepaling omvang weerstandsvermogen (x €1.000)	Begroting 2027
Verwachte omzet	€ 20.608
Norm weerstandsvermogen	5%
Maximale omvang algemene reserve	€ 1.030

Op basis van de risicoanalyse en inschatting wordt de risico impact bepaald. Het weerstandsvermogen is ruim voldoende om deze impact op te vangen.

Bepaling vrije ruimte algemene reserve (x €1.000)	Begroting 2027
Verwachte algemene reserve	€ 1.115
Risico impact	€ 700
Vrije ruimte in de algemene reserve	€ 415

In de onderstaande paragrafen staat de volledige inventarisatie van de risico's nader uitgewerkt. Vervolgens is de verwachte omvang van de risico's ingeschat, rekening houdend met doorgevoerde beheersmaatregelen. Op basis van de spelregels in de nota weerstandsvermogen en risicomanagement is vervolgens de financiële impact van het risico bepaald. De omvang van de risico impact geeft uiteindelijk de benodigde omvang van de algemene reserve weer. Het is niet de inschatting dat alle risico's daadwerkelijk zullen plaats vinden. De dienst heeft de juiste beheersmaatregelen getroffen om de risico's te beperken. Mochten de risico's toch plaats vinden, dan zal de dienst deze proberen op te vangen binnen de exploitatie.

5.1.3 Risicomanagement

In de tabel hieronder zijn alle risico's volledig geïnventariseerd, de verwachte omvang wordt ingeschat met beheersmaatregelen in overweging. Financiële impact wordt bepaald volgens de regels in de nota weerstandsvermogen en risicomanagement, wat resulteert in de benodigde omvang van de algemene reserve. Beheersmaatregelen met een structureel effect zijn meegenomen in de financiële impact van de risico's, per risico staat de gekozen aanpak en het (structurele) effect vermeld. De bedragen zijn onderdeel van de eerdere risico-impactbepaling.

Risico	Naam risico	Toelichting gekozen aanpak	Risico X € 1.000	Risico- klasse	Restrisico X € 1.000
S1.	Prijzontwikkelingen niet gecompenseerd in de indexatie.	Accepteren: Bij de vaststelling wordt het indexcijfer van de commissie Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen gebruikt, definitief vastgesteld door het Algemeen Bestuur in de kadernota.	€ 0	75%	€ 0
S2.	Heeft de organisatie voldoende kritische massa om haar (wettelijke) taken te kunnen uitvoeren (robuustheid).	Verminderen: De dienst werft actief op de arbeidsmarkt via "Werken in het Westen" en digitale kanalen. De samenwerking "Betere Wereldbaan" bevordert de samenwerking tussen de vijf omgevingsdiensten.	€ 700	50%	€ 350
S3.	De dienst heeft te maken met een stuwmeer niet opgenomen verlofuren.	Verminderen: De organisatie stuurt op het verminderen van de stuwmeren op een verantwoordelijke manier.	€ 400	75%	€ 300

S4.	Ondanks de steeds toenemende automatiseringsgraad, ook in het kader van de diverse regelgevingen is het de vraag of de dienst in staat is om dit te realiseren. (Informatiseringskosten)	Verminderen: Hoewel het huidige informatiseringsproject is afgerond, moeten we ons blijven aanpassen aan voortdurende veranderingen om de efficiëntie, effectiviteit en veiligheid van onze informatiesystemen te waarborgen en toekomstige uitdagingen en kansen te anticiperen.	€ 500	10%	€ 50
	Totaal risico impact				
	I = Incidenteel en S= structureel				

5.1.4 Financiële kengetallen

Gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen moeten, in de paragraaf Weerstandsvermogen in zowel de jaarrekening als in de meerjarenbegroting, een set van vijf financiële kengetallen opnemen. Dit zijn kengetallen voor de netto schuldquote, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit. De laatste twee zijn voor de dienst niet van toepassing.

Kengetallen	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Netto schuldquote	-17%	-6%	-24%
Solvabiliteitsratio	22%	6%	25%
Structurele exploitatieruimte	-2%	-9%	-21%

5.1.5 Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft de verhouding weer van de schuldenlast van de dienst ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

5.1.6 Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer van het eigen vermogen ten opzichte van de totale passiva en geeft aan in welke mate de dienst het eigen vermogen kan inzetten voor de dekking van de schulden (in hoeverre is de dienst in staat aan haar financiële verplichtingen te voldoen?). Hoe hoger dit percentage, des te groter de weerbaarheid van de organisatie.

5.1.7 Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft antwoord op de vraag of de dienst voldoende structurele baten heeft om de structurele lasten te dekken. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Door de ontwikkelingen in het kader van het Interbestuurlijk programma VTH (IPB-VTH) en dan met name de robuustheidscriteria op het gebied van opleidingen en innovatie heeft de dienst te maken met een structureel tekort binnen de exploitatie. Dit kan voor nu worden opgevangen door incidentele baten, echter is dit in het meerjarig perspectief geen gezonde situatie. Daarnaast is de taakstelling van 6% het gevolg van het hogere percentage vanaf 2026. De dienst zal onderzoeken welke maatregelen nodig zijn en met voorstellen komen om de financiële situatie weer gezond te maken.

5.2 Financiering

Volgens de Wet FIDO (Wet Financiering Decentrale Overheden) is elke gemeente of gemeenschappelijke regeling verplicht een financieringsparagraaf in haar begroting en jaarrekening op te nemen. Daarin worden de ontwikkelingen aangegeven met betrekking tot de kasgeldlimiet, de ontwikkelingen wat betreft de renterisiconorm, de verwachte toe- en/of afname van geldleningen of uitzettingen en het verdere beleid ten aanzien van de treasury.

5.2.1 Rentevisie

De dienst heeft geen leningen lopen. Deze worden ook niet verwacht.

5.2.2 Risicobeheer

Deze paragraaf geeft een inschatting van de risico's die de dienst gedurende de begroting kan lopen. Onder risico's worden verstaan koers- en valutarisico's en de risico's ten aanzien van rente. Voor de dienst is geen van deze onderdelen van toepassing.

5.2.3 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is bedoeld om de renterisico's op kortlopende (opgenomen) geldleningen te beperken. Jaarlijks wordt door het ministerie aangegeven welk bedrag een gemeente mag financieren met kortlopende geldleningen: de kasgeldlimiet. Het betreft een percentage (8,2%) van het totaal van de begroting. Deze limiet mag gedurende het begrotingsjaar in principe niet worden overschreden. Als de kasgeldlimiet structureel wordt overschreden moet de kortlopende schuld omgezet worden in een langlopende schuld.

De toegestane kasgeldlimiet is als volgt bepaald:

Kasgeldlimiet (x €1.000)	Begroting 2027	
Begrotingstotaal (lasten)	€	22.510
Bij ministeriële regeling vastgesteld percentage		8,20%
Kasgeldlimiet	€	1.846

Dit betekent dat de omvang van de vlottende korte schuld minus de vlottende middelen dit bedrag niet mag overschrijden. Dit is voor de dienst niet het geval.

5.3 Bedrijfsvoering

5.3.1 Personeel

Personeel en organisatie

Voor 2026 en verder, met een doorkijk tot en met 2027, wordt rekening gehouden met aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt en een toenemende vergrijzing van de beroepsbevolking. De dienst zet in op voortzetting van de samenwerking met de vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten op het terrein van arbeidsmarktbenadering en gezamenlijke wervingsactiviteiten, waaronder deelname aan het gezamenlijke traineeprogramma en activiteiten gericht op arbeidsmarktpositionering. Het uitgangspunt om de inzet van externe inhuur waar mogelijk te beperken, blijft ongewijzigd.

De opleidingsinspanningen zijn vanaf 2026 primair gericht op het onderhouden van de vereisten uit de Kwaliteitscriteria. Binnen het bestaande opleidingsbudget wordt daarnaast ruimte benut voor gerichte persoonlijke en professionele ontwikkeling ter ondersteuning van doorstroom en

behoud van medewerkers. Ter uitvoering hiervan wordt een Learning Management Systeem (LMS) geïmplementeerd. De marktorientatie hiervoor is gestart; eventuele financiële consequenties worden separaat voorgelegd.

Het team HR blijft werken aan het optimaliseren en automatiseren van HR-processen en het versterken van datagedreven sturing. HR-rapportages en kengetallen worden gebruikt door teamleiders en het managementteam bij de uitvoering en bijsturing van het personeelsbeleid, gericht op het borgen van voldoende en gekwalificeerde capaciteit binnen de vastgestelde financiële kaders.

5.3.2 Informatisering en automatisering

In 2027 ligt de nadruk op de implementatie en ingebruikname van de in 2026 voorbereide en getoetste oplossingen op het gebied van informatievoorziening. Deze inzet is gericht op het structureel verbeteren van de informatievoorziening aan deelnemers en het versterken van de sturings- en verantwoordingsinformatie binnen de organisatie.

De dienst beschikt over een informatiesysteem en expertise die voldoen aan de geldende standaarden. In 2027 wordt ingezet op verdere doorontwikkeling en benutting van bestaande systemen, waaronder verbeteringen in data-integratie, datakwaliteit en procesondersteuning. Dit stelt de organisatie in staat om bestaande investeringen effectiever in te zetten en toekomstbestendig te blijven.

Samenwerking met andere omgevingsdiensten blijft een belangrijk uitgangspunt, onder meer op het terrein van data-innovatie en compliance. De dienst participeert daartoe in gezamenlijke initiatieven, zoals het Datalab en het IB&P-team Zuid-Holland, binnen de vastgestelde financiële en organisatorische kaders.

5.3.3 Planning & control

In 2027 versterken we de Planning & control-cyclus verder om de dienstverlening te optimaliseren. Dit omvat:

- Aanscherping van interne controles volgens de nieuwe rechtmatigheidsregels.
- Verdieping van de aansluiting op het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor een uniforme en transparante financiële sturing.

De Planning & control-cyclus – bestaande uit de Kadernota, Begroting, Tussentijdse rapportages en Jaarstukken – biedt een gestructureerd en helder kader voor sturing, verantwoording en continue verbetering van de bedrijfsvoering. Daarnaast wordt ingezet op verdere digitalisering en datagedreven werken om efficiëntie en inzicht te vergroten. Om onze expertise te versterken, zetten we actief in op kennisdeling met andere omgevingsdiensten, zodat we blijven leren en onze werkwijze verder kunnen professionaliseren.

5.3.4 Communicatie

In 2027 wordt uitvoering gegeven aan de in 2026 vastgestelde communicatiestrategie en de positionering van Communicatie nabij het managementteam. Dit waarborgt korte lijnen, een consistente interne informatievoorziening en een tijdige en zorgvuldige afhandeling van persvragen, in het licht van blijvend verhoogde maatschappelijke en media-aandacht voor het werk van omgevingsdiensten.

Daarnaast wordt rekening gehouden met de ontwikkeling van een mondige en digitaal vaardige burger, wat leidt tot hogere verwachtingen ten aanzien van transparantie, bereikbaarheid en begrijpelijkheid van informatie. De communicatie-inzet in 2027 is gericht op het ondersteunen van deze informatiebehoefte, zowel richting burgers en deelnemers als intern binnen de organisatie.

De nadruk ligt daarbij op beheer en doorontwikkeling van de digitale, toegankelijke website en op het versterken van interne en teamgerichte communicatie, binnen de vastgestelde organisatorische en financiële kaders.

5.4 Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen bevat op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in ieder geval de volgende kapitaalgoederen: wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Voor de dienst is geen van deze onderdelen van toepassing. Het gebouw waar de dienst is gevestigd, wordt gehuurd.

Volgens de financiële verordening worden investeringen van meer dan € 5.000 per activum geactiveerd, met lineaire afschrijvingstermijnen per activumsoort. In de begroting is rekening gehouden met een jaarlijkse investering van € 100.000, inclusief de bijbehorende afschrijvingen.

6. Ondertekening

Aldus vastgesteld door het algemeen bestuur van Omgevingsdienst West-Holland d.d. 13 juli 2026,

de voorzitter,

de secretaris,

A.M. North

M.E. Krul-Seen

7. Bijlagen

7.1 Informatie verbonden partijen

Deze gegevens zijn bestemd voor de paragraaf verbonden partijen van de deelnemers.

Informatie voor verbonden partijen	
A. Naam en de gevestigde plaats	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West-Holland, gevestigd te Leiden.
B. Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt	De regeling is getroffen ter ondersteuning van de belangen van de deelnemers op het gebied van omgeving en milieu, met name ter behartiging van het gemeentelijk belang van de beleidsontwikkeling op het gebied van omgeving en milieu, alsmede gericht op een efficiënte en doelmatige uitvoering van de gemeentelijke en provinciale taken en bevoegdheden als bedoeld in artikel 6, eerste lid van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West-Holland.
C. Het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De stemverhouding (het belang) 2026 is gebaseerd op de initiële begroting 2026 vastgesteld door het dagelijks bestuur in de vergadering van 19 januari 2026. Het overzicht stemverhouding 2026 is hierna opgenomen.
D. De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	Eigen vermogen aan het begin en einde van het begrotingsjaar: 1-1-2027: € 5.968.430 31-12-2027: € 4.066.430 Vreemd vermogen aan het begin en einde van het begrotingsjaar: 1-1-2027: € 11.825.193 31-12-2027: € 12.025.193
E. De verwachte omvang van het financiële resultaat van de dienst in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat voor begrotingsjaar 2027 bedraagt € 0 als gevolg van de taakstelling zal het tekort ten laste worden gebracht van de bestemmingsreserve taakstelling en bestemmingsreserve frictiekosten Noordwijk.

7.2 Begroting naar taakvelden

De verdeling van de baten en de lasten met het bijbehorende saldo verdeeld naar taakvelden. Wij verwijzen naar hoofdstuk 4 'Financiële Kader' voor de definities van de taakvelden.

	(Bedragen x €1000)			Realisatie 2025			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo			
0.1 Bestuur	€ 0	€ 58	€ 58	€ 0	€ 67	€ 67		€ 65	€ 65		€ 65	€ 65		€ 65	€ 65		€ 65	€ 65			
0.4 Overhead	-€ 399	€ 4.590	€ 4.191	-€ 350	€ 4.665	€ 4.315	-€ 350	€ 4.319	€ 3.969	-€ 350	€ 4.185	€ 3.835	-€ 350	€ 4.264	€ 3.914	-€ 350	€ 4.341	€ 3.991			
7.4 Milieubeheer	-€ 14.997	€ 12.872	-€ 2.125	-€ 13.352	€ 11.652	-€ 1.700	-€ 20.258	€ 18.126	-€ 2.132	-€ 20.682	€ 17.586	-€ 3.096	-€ 21.274	€ 17.904	-€ 3.370	-€ 21.881	€ 18.212	-€ 3.669			
8.1 Ruimtelijke ordening	-€ 3.637	€ 3.050	-€ 587	-€ 3.622	€ 3.140	-€ 482	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
8.3 Wonen en bouwen	-€ 6.132	€ 3.757	-€ 2.375	-€ 5.961	€ 4.449	-€ 1.512	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
Totaal	-€ 25.166	€ 24.328	-€ 838	-€ 23.285	€ 23.973	€ 688	-€ 20.608	€ 22.510	€ 1.902	-€ 21.032	€ 21.836	€ 804	-€ 21.624	€ 22.233	€ 609	-€ 22.231	€ 22.618	€ 387			
Bestemming resultaat																					
Storting in reserves			-€ 838			€ 0			€ 0			€ 0			€ 0			€ 0			
Onttrekking uit reserves			€ 0			-€ 688			€ 1.902			€ 804			-€ 609			-€ 387			
Mutatie reserves			-€ 838			-€ 688			€ 1.902			€ 804			-€ 609			-€ 387			
Saldo na bestemming			-€ 0			€ 0			-€ 0			€ 0			€ 0			€ 0			

7.3 Stemverhoudingen

De stemverhouding 2026 is als volgt:

Deelnemer	Begroting 2026	Stemverhouding 2026	stemverhouding 2026 in %	stemverhouding 2025 in %
Hillegom	989	5	5%	4%
Kaag en Braasem	1.309	6	6%	6%
Katwijk	1.136	5	5%	4%
Leiden	3.699	17	17%	18%
Leiderdorp	653	3	3%	3%
Lisse	848	4	4%	4%
Nieuwkoop	1.324	6	6%	6%
Noordwijk	5.500	25	25%	27%
Oegstgeest	659	3	3%	3%
Teylingen	1.202	5	5%	6%
Voorschoten	479	2	2%	2%
Zoeterwoude	615	3	3%	4%
Provincie Zuid-Holland	3.523	16	16%	13%
Totaal	21.936	100	100%	100%

* vastgesteld door het dagelijks bestuur in de vergadering van 19 januari 2026.